

Asia: VN/34558/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi rakentamislain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentteja rakentamislain muutoksista

Yleistä

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (Kainuun ELY-keskus) muistuttaa, että vastuu kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille ja perustuslaki turvaa jokaiselle mahdollisuuden vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon (PL 20 §). Säännöksellä turvataan vaikutusmahdollisuudet yhteiskunnallisen toiminnan eri tasoilla, kuten omaa lähiympäristönsä vaikuttaviin päätöksiin.

Suomi on sitoutunut kansainvälisiin sopimuksiin (Tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehty yleissopimus (Århusin yleissopimus (SopS 121–122/2004), Euroopan neuvoston puiteyleis-sopimus kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta merkityksestä (Faron sopimus, SopS 50/2018) ja Euroopan neuvoston maisemayleissopimus (SopS 13–14/2006)), joilla säännellään muun muassa muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuksista sekä kulttuuriympäristön vaalimisesta ja suojelusta. Faron sopimuksen keskeisiin tavoitteisiin kuuluu kulttuuriperinnön, elämänlaadun, identiteetin ja kestävän kehityksen välisen yhteyden vahvistaminen yhteiskunnassa. Sopimus korostaa kulttuuriperintöä voimavarana, kulttuuriperinnön monimuotoisuutta ja merkitystä kestävän taloudellisen kehityksen resurssina.

Kainuun ELY-keskus nostaa esille myös seuraavat suunnitelmat ja ohjelmat. Näiden yhtenä tavoitteena on olemassa olevan rakennuskannan hyödyntäminen, jolla on suora yhteys kiertotalouden edistämiseen ja rakennetun kulttuuriympäristön säilyttämiseen.

- Uusi suunta, ehdotus kiertotalouden strategiseksi ohjelmaksi (Valtioneuvoston julkaisu 2021:1)
- Kulttuuriperintöstrategia (Valtioneuvosto Helsinki 2023)

- Suomen arkkitehtuuripoliittinen ohjelma 2022-2035, Apoli kohti kestävästä arkkitehtuurista

Korjaussarjan perusteluista ei käy ilmi, että lakimuutosten vaikutuksista kulttuuriympäristöön olisi tehty arviointia, vaikka ehdotetulla 56 §:llä ja valitusoikeuden rajaamisella on merkittäviä vaikutuksia erityisesti paikallisesti arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin ja kaavalla suojeltuihin kuntien omistamiin rakennuksiin.

Lisäksi lakiehdotuksesta puuttuu sen kokonaisvaikutusten arviointi ilmastolain asettamiin ilmastomuutoksen hillinnän ja ilmastomuutokseen sopeutumisen tavoitteisiin. Puhtaan siirtymän sijoittumisluvan vaikutuksia tulisi tarkastella myös ilmastonäkökulmasta suhteessa nykyisiin menettelyihin, jossa tarkastelua maankäytön kokonaisuudesta tehdään jo yleispiirteisellä tasolla aina maakuntakaavoituksesta lähtien.

Rakentamisen ilmastaselvitysvaateen kaventamisella on negatiivinen vaikutus ilmastotavoitteiden kannalta. Rakentamisessa olisi potentiaalia merkittävään päästövähennykseen ja elinkaaren pidentäminen olisi tässä keskeinen keino.

Ehdotuksessa ei ole otettu huomioon ilmaston muuttumisen vaikutusta rakentamiseen. Ilmastomuutoksen edetessä olosuhteet voivat muuttua haastavammiksi esim. sademäärien kasvaessa tai helleaaltojen lisääntyessä. Tämä lisää tarvetta rakentamisen laadun ja muuttuviin olosuhteisiin soveltuvuuden varmistukselle.

38 § Rakennuksen vähähiilisyys ja elinkaariomaisuudet

Rakentamislaisissa säädettäisiin rakennuksen vähähiilisyystavoitteesta ja ilmastaselvitysveloitteesta. Aiempaan esitykseen verrattuna ilmastaselvitysveloitetta supistettaisiin merkittävästi. Velvoite poistuisi esim. pientaloilta, laajoista remonteista sekä osasta julkisia rakennuksia. Ilmastaselvitysveloitteen supistaminen haastaa ilmastotavoitteiden saavuttamisesta erityisesti suurten kiinteistöjen sekä laajojen remonttien osalta.

Vaikka olevat energiatehokkuustavoitteet jo sinällään edistävät rakennuskannan vähähiilisyyttä, ilmastaselvityksen tarkastelussa olisivat mukana myös esim. materiaaliperäiset päästöt, ja selvitystausta olisi muutoinkin kokonaisuutena kattavampi.

Kainuun ELY-keskus nostaa esiin, että rakennusten elinkaaren pidentäminen ja mahdollisimman pitkään käytössä pysyvät rakenteet puuttuvat ilmastaselvityksen vaateista. Toisaalla asetuksessa esimerkiksi urakoitsijoiden vastuiden rajoittamisen suhteen tehdään esityksiä, jotka voivat olla ristiriidassa tämän tavoitteen kanssa.

Ehdotuksen arvioinnissa todetaan, että veloitteen poistaminen koskisi erityisesti suurta määrää pientaloja, mikä merkitsisi suurta sujuvoittavaa vaikutusta rakentamiselle. Toisaalta todetaan, että ilmatoratkaisuiden innovaatiokehitys todennäköisesti heikkenee esim. erillispientalojen osalta, kun velvollisuutta hakea ilmaston kannalta hyviä ratkaisuja ei ole. Kainuun ELY-keskus pitää selvitysvaateen kaventamista ilmastonäkökulmasta kokonaisuudessaan negatiivisena.

43 a § Puhtaan siirtymän sijoittamislupa

Uutena menettelynä lakiin tuotavaa puhtaan siirtymän sijoittamislupaa perustellaan ilmastonmuutoksen torjunnan nopeuttamisella. Puhtaan energian tuotannon helpottaminen onkin ilmastonäkökulmasta erittäin perusteltu toimi. Merkittävän laajojen hankkeiden toteuttaminen sijoittamislupamenettelyllä voi kuitenkin johtaa sekä sujuvuuden että ympäristövaikutusten kannalta nykyisiä prosesseja heikompaan tilanteeseen niin ilmaston kuin muiden vaikutusten kannalta mm. keskinäisten lainsäädäntöjen (esim. rakentamislaki, ympäristönsuojelulaki, laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä) erilaisten vaateiden vuoksi. Sijoittamisluvassa ei myöskään ole huomioitu kestävän yhdyskuntarakenteen, hiilinielujen tai sopeutumiskyvyn olennaista merkitystä ilmastolle. Näin ollen ilmastotoimien edistämistä ei voida pitää kategorisena perusteena laissa esitetyille muutoksille.

Sijoittamisluvassa kyseessä on merkittävän suurten teollisuuslaitosten sijoittaminen. Luvalla tarkasteltaisiin yksinomaan rakentamisen sijoittumista. Kaavan lähtökohtana sen sijaan on ratkaista koko suunnittelualueen maankäyttö ja varata tilaa myös teollisuuslaitoksen edellyttämiin tarpeellisiin toimintoihin (ml. suojavyöhykkeet ja muu ympäristöhaittojen hallinta, vesihuolto- ym. verkostot) tuotantolaitoksen ja muun maankäytön välillä. Sijoittamislupamenettelyn osalta epäselväksi jääkin, miten luvan mukaisen rakennuksen/rakennusten suhdetta ympäröivään alueeseen käsiteltäisiin. Puhtaan siirtymän hankkeissa on usein keskeistä mm. energiansiirtolinjojen rakentuminen: linjat ja niiden muodostamat verkostot ulottuvat huomattavankin laajalle alueelle ja vaativat yleensä merkittäviä tilavarauksia. Vaikutusten arvioinneilla ei päästä kiinni kyseisenkaltaisiin kysymyksiin, koska näissä ei ratkaistaisi tilavarauksia. Tämä puute voi sekä vaikeuttaa ympäröivää maankäyttöä, naapureiden tiedoksisaantioikeutta ja mahdollisuuksia ennakoida, että myös itse suunnitellun laitoksen toimintaa.

Puhtaan siirtymän sijoittamislupa sisältäisi alueidenkäyttölain 54 §:n mukaisen säännöksen, jonka mukaan kenenkään elinympäristön laadulle ei saisi aiheuttaa sellaista merkityksellistä

heikkenemistä, joka ei ole perusteltua puhtaan energian siirtymän tarkoitus huomioon ottaen. Maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle ei saa asettaa kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa kohtuutonta haittaa, joka voitaisiin luvan tavoitteita/vaatimuksia syrjäyttämättä välttää. Epäselväksi jää, miten perusteltu elinympäristön laadun heikkeneminen tai kohtuuton haitta tulkitaan ja valvotaan, ja miten rinnastetaan hankkeen etu maanomistajan tai haltijan kärsimään haittaan. Myös

yleisen ympäristöedun valvonnan huomioon ottaminen tilanteissa, joissa hankkeen vaikutukset olisivat yleisen edun vastaisia, jää epäselväksi.

Mittavan kokoisen puhtaan siirtymän laitoksen vaikutusten ja myös toimintaedellytysten turvaaminen edellyttää laajoja selvityksiä ja vaikutusten arviointeja. Lähtökohtaisesti näitä voidaan katsoa vaadittavan kyseisessä sijoittamislupaprosessissa. Se, miten selvityksiä ja vaikutusten arviointeja ratkaisuun rakentamislaisissa määritettyjen tai muissa lainsäädännöissä turvattujen arvojen osalta sovelletaan, jää epävarmaksi. Erityisen ongelmallisena pidetään sitä, että maakunnallisia ja valtakunnallisia arvoja turvaava viranomainen ELY-keskus ei ole prosessissa osallisena, ja myös muutoin osallisuutta ja muutoksenhakuoikeutta on voimakkaasti rajoitettu.

ELY-keskus huomauttaa, että kansalaisten osallistumisoikeus kytkeytyy jo perustuslakiin ja on keskeinen osa SOVA-direktiivin toimeenpanoa Suomessa. Osallistumisoikeuksien rajoittaminen on tähän lähtökohtaan verrattuna voimakas toimenpide, mikä voi myös lisätä kuormitusta muiden lupamenettelyjen yhteydessä.

Kunnille kohdistuisi ehdotuksen mukaan merkittävää vastuuta sijoittamisluvan edellytysten huomioon ottamisesta tilanteessa, missä hankkeen vaikutukset ulottuvat sijoittamispaikan lisäksi asemakaavallisiin ja myös ylempien kaavatasojen mukaisiin tarkasteluihin. Harkinta edellyttää kunnissa merkittävää resursointia ja osaamisen kehittämistä. Tästä panostuksesta huolimatta ympäristönsuojelulain mukainen lupa voi muodostua ongelmalliseksi lainsäätöjen erilaisten tavoitteiden ja lakien edellyttämien eri vaateiden (esim. kaavanmukaisuus) vuoksi. Ympäristönsuojelulain 12 §:n mukaan luvanvaraista, ilmoituksenvaraista tai rekisteröitävää toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen. Sijoittamisluvasta kaavallinen tarkastelu puuttuisi, mikä voisi tuottaa hankkeen etenemisen kannalta lain nopeuttamistavoitteen kanssa ristiriitaisen lopputuloksen.

Tukes on valvova viranomainen esim. palo- ja räjähdysvaarakysymysten osalta. Tukesin kanta uudistukseen tulisi ottaa huomioon ennen kuin ehdotuksessa edetään.

Yksityiskohtaisten perustelujen mukaan, vaikka sijoittamislupa voitaisiin käsitellä yhtä aikaa yhteensovittamislain mukaisten lupien kanssa, voitaisiin puhtaan siirtymän sijoittamislupaa käyttää instrumenttina myös sen ulkopuolella. Kummankin luvan edellytysten täyttyminen ratkaistaisiin kuitenkin itsenäisesti. Koska luvat ratkaistaan itsenäisesti, lain perusteluissa olisi hyvä ottaa kantaa siihen, millä tavalla nämä luvat ovat riippuvaisia toisistaan.

56 § Purkamisluvan edellytykset

Oikeuskäytännön mukaan rakennuksen purkaminen on ollut mahdollista, jos rakennusta ei ole suojeltu kaavalla tai rakennusperintölain (498/2010) nojalla. Purkamisluvan myöntämisen edellytykset ovat muotoutuneet oikeuskäytännössä, ja osin jopa irtautuneet edellytyksiä koskevan maankäyttö- ja rakennuslain pykälän sanamuodosta. Rakennusten purkaminen on ollut mahdollista, vaikka se on merkinnyt rakennettuun ympäristöön sisältyvien perinne- kauneus- tai muiden arvojen hävittämistä. Purkamisluvan myöntämisen edellytysten selkeyttäminen on sinänsä tarpeellista. Selkeyttäminen ei kuitenkaan saisi johtaa kulttuuriympäristöjen hävittämiseen ja kierotalous- ja ilmastotavoitteiden saavuttamisen heikentymiseen.

Korjaussarjan 56 § muuttaisi pykälän luonnetta tarkoituksenmukaisuusharkinnasta vahvasti oikeusharkintaiseksi, joka heikentää merkittävästi rakennettuun ympäristöön liittyvien arvojen huomioimista päätöksenteossa. Nykyiselläänkin harkintavaltaa sisällöllisesti rajoittaa vakiintunut oikeuskäytäntö, jossa purkaminen on pääasiallisesti sallittu, mikäli rakennusta ei ole suojeltu kaavalla tai rakennusperintölain nojalla. Viranomaistyössä arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet tunnistetaan usein kaava-asiakirjojen ja inventointien perusteella, joten viranomaisten toiminta perustuu selvityksiin ja on ennakoitavissa. Mainittakoon kuitenkin, että esimerkiksi valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen inventoinnissa (RKY) on todettu olevan puutteita, jolloin on olemassa kohteita, joita ei paikallistasolla ole huomattu sisällyttää inventointiin. Myös modernin rakennetun ympäristön osalta on puutteita (Kulttuuriympäristöstrategia ja VAT-selvitys). Pykälän muotoilu voi vaarantaa uusien kulttuuriympäristöjen syntymisen. Myös Kulttuuriympäristöstrategiassa on todettu, että kulttuuriperintöarvoja tulisi käsitellä nykyistä kokonaisvaltaisemmin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Mikäli kunnille luodaan "ohituskaista" purkamiselle, yhteistyö vaikeutuu entisestään. Purkamisen sijaan tulisi panostaa ajan tasalla olevaan kulttuuriympäristötietoon (esim. rakennusinventoinnit, arkkitehtuuripoliittinen ohjelma).

56 §:n 2 momentin mukaan rakennuksen saa purkaa, jos kaava, joka ei ole vanhentunut, sallii purkamisen eikä rakennusta ole suojeltu lain nojalla. Lakiesitysluonnoksessa ei ole määritelty tarkemmin, missä tapauksessa kaava voidaan tulkita olevan vanhentunut. Todellisuudessa monessa tapauksessa purkaminen ratkaistaan (sallitaan) ensin vanhentuneen kaavan turvin ja vasta tämän jälkeen laaditaan mahdollinen kaavamuutos, jolloin ei tarvitse arvioida rakennussuojelullisia arvoja (purkaminen/säilyttäminen).

Kainuun ELY-keskus huomauttaa, että ehdotetun 56 §:n 4 momentti on tulkinnanvarainen. Perusteluissa ei tarkenneta sitä, millä edellytyksillä rakennuksen voidaan katsoa olevan teknisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti korjauskelvoton ja kuka arvioinnin tekisi. Myöskään kulttuurihistoriallisen arvon ja valtakunnallisen merkityksen arvioiminen ei ole yksiselitteistä.

Myös ehdotetun pykälämuutoksen "Kaavoittamattomalla alueella rakennuksen purkaminen ei saa aiheuttaa haittaa tulevalle kaavoitukselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle" nähdään aiheuttavan ongelmia tulkinnassa. Perusteluissa ei ole avattu, minkälaisia tilanteita mahdollisesti

tarkoitetaan. Todettakoon, että Kainuun näkökulmasta tällaisia alueita ovat alueet, jotka ovat rakennuskiellossa asemakaavan laatimiseksi ja tästä on säännös rakentamislain 55.2 §:ssä.

Kainuun ELY-keskus pitää 56 §:ää ristiriitaisena rakennuslain keskeisen periaatteen ja muiden yleisten tavoitteiden suhteen. Hallituksen esityksessä (139/2022) rakennuksen kunnossapidon on todettu olevan rakennuslainsäädännön keskeisiä periaatteita. Kunnossapitovelvoitteen laiminlyöntiin voidaan ja tulee puuttua riittävän ajoissa, jotta rakennus ei kunnossapidon laiminlyönnin seurauksena muutu korjaus- tai käyttökelvottomaksi. Julkisyhteisön omistamat rakennukset (pois lukien sotilastarkoituksiin rakennetut) eivät ole tältä osin erityisasemassa. Todettakoon, että nykykäytännön valossa kuntien rakennusvalvonta ei juurikaan puutu laiminlyönteihin etenkin kunnan omistamien rakennuksien kohdalla. Ehdotuksessa kunnan omistamat rakennukset on nostettu erityisasemaan ja tämä voi vaarantaa perustuslain yhdenvertaisuusperiaatteen toteutumista.

Kainuun ELY-keskus toteaa samoin kuin lakimuutoksen perusteluissa, että erityisesti rakennusmateriaalien valmistuksen päästöjä tulisi merkittävästi vähentää. Pykälämuutoksessa (56 §) esitetty purkamisen ”ohituskaista” ei tue edellä mainittua, eikä myöskään kiertotaloustavoitteita, joka on osa ilmaston muutoksen torjuntaa. Purkamisluvan edellytyksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että rakennuksen purkaminen helpottuu. Ilmastonmuutoksen kannalta keskeinen rakennuskantaa koskeva tavoite on olemassa olevan rakennuskannan elinkaaren pidentäminen. Samoin jätelaissa on määritetty jätehierarkia, jossa ensisijainen tavoite on vähentää syntyvän jätteen määrää. Rakennusten osalta hierarkia on sovellettavissa niin, että ensisijaisena vaihtoehtona on olemassa olevien rakennusten hyödyntäminen sellaisenaan ja ylläpito, jolla pidennetään rakennuksen elinkaarta. Toisena vaihtoehtona voidaan pitää käyttötarkoituksen muutosta, jossa olemassa olevia rakennuksia hyödynnetään tekemällä tarpeellisia muutoksia. Vasta kolmantena vaihtoehtona tulisi tarkastella rakennuksen purkamista ja rakennusosien hyödyntämistä kierrättämällä. Huomattakoon, että kierrättämisellä tarkoitetaan muuta hyödyntämistä, kun purkumateriaalin hyödyntämistä energiana (polttaminen). Purkamisen helpottaminen on tähän verrattuna ristiriidassa. Asetuksesta ei käy ilmi, millä tavoin purkamiseen liittyvä uudelleenkäytön velvoite lisäisi kunnianhimon tasoa tai edistäisi jätehierarkian ensisijaisten keinojen hyödyntämistä.

Purkamisluvan edellytyksiä tarkasteltaessa edellytettäisiin purkumateriaalin kierrättämistä. Tämä vaade on oikeasuuntainen tilanteissa, joissa purkaminen on ainoa vaihtoehto. Rakentamislain 56 §:ssä purkamisen edellytyksenä on mainittu, että purkaminen johtaa merkittävään purkumateriaalin uudelleen käyttämiseen, kun korjaussarjassa pienikin määrä riittäisi kriteerin täyttymiseen. Tätä ei voida pitää ajanhengen mukaisena kiertotalouden edistämisenä. Asetuksesta ei käy ilmi, miten varmistetaan, että purettava materiaali menee uudelleenkäyttöön tai kierrätykseen.

Ilmastaselvitysvaade suurissa purkukohteissa olisi keino, jolla voitaisiin vertailla elinkaaren pidentämisen, purkamisen ja eri uudelleenkäyttövaihtoehtojen päästövaikutuksia.

Ilmastovaikutusten osalta alueidenkäytön ja rakentamisen sääntelyä tulisi tarkastella kokonaisuutena.

Purkamisluvan myöntämisen edellytysten muutosten voidaan katsoa yhdessä valitusoikeuden kaventamisen kanssa heikentävän rakennettuun ympäristöön liittyvien arvojen huomioon ottamista päätöksenteossa.

Kainuun ELY-keskus huomauttaa, että yksityiskohtaisissa perusteluissa 56 §:n momenttiviittaukset, eivät vastaa pykälän muotoilua. Perusteluissa 3 momentin tulisi olla 4 ja 4 momentin 5.

Valitusoikeus

Kainuun ELY-keskus toteaa, että nykyiselläänkin ELY-keskuksen valitusoikeus on tulkittu rajoittuvan maakunnallisiin ja valtakunnallisiin kohteisiin ja, että valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien rakennusten ulkopuolelle jää merkittävä määrä paikallisesti arvokkaita kohteita, joista osa sijoittuu kaavoitetulle alueelle ja on kaavassa osoitettu suojelumerkinnällä.

Museoviranomaisella tulisi säilyttää 179, 181, 182 §:n mukainen valitusoikeus myös paikallisesti arvokkaisiin kohteisiin, sillä valitusoikeuden rajaaminen merkitsisi huomattavaa rajoitetta museoiden lakisääteiseen työhön. Alueellisen vastuumuseon tehtävänä on muun muassa toimia erityisesti rakennetun ympäristön asiantuntijana sekä kehittää ja edistää kulttuuriympäristön vaalimista (museolaki 314/2019, 7 §). Alueellisella vastuumuseolla on osaaminen rakennettuun kulttuuriympäristöön liittyvissä asioissa ja osaamista tulisi pikemminkin hyödyntää kuin rajoittaa. Kuten hallituksen esityksessä (139/2022) on todettu, on museoviranomaisen valitusoikeus rakentamisluvasta perusteltua tilanteissa muun muassa silloin, kun rakentamislupa vaikuttaa suojelun perusteena olevien arvojen säilymiseen. Olipa kyseessä paikallisesti, maakunnallisesti tai valtakunnallisesti arvokas kohde.

Rakennusvalvonnassa ei välttämättä ole sellaista osaamista, että lupaa vaativassa korjaus- ja/tai muutostyössä otetaan huomioon kaavan suojelumääräykset riittävällä tavalla. Kaavamääräys voi olla sisällöltään hyvin tulkinnanvarainen (esim. korjaus- ja muutostyössä on säilytettävä rakennuksen ominaispiirteet) ja tässä museoviranomaiselta löytyy asianmukainen osaaminen. Ehdotetussa lakimuutoksessa museoviranomaisen valitusoikeutta rajattaisiin maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittäviin kohteisiin, mutta näiden ulkopuolelle jää paljon kaavalla suojeltuja kohteita, jotka eivät sisälly maakunnallisiin tai RKY inventoinnin/valtakunnallisiin kohteisiin. Käytännössä joidenkin kuntien rakennusvalvonta pyytää lausuntoa ja näin rakennuslupa-asioihin on otettu kantaa ennakollisesti. Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ennakollisia toimia pitäisi pyrkiä kehittämään, sillä ennakollisella toiminnalla nähdään olevan valituksia vähentävä vaikutus.

Lakiesityksen 179 §:n mukaan valitusoikeus rakentamisluvasta on ehdotettu kumottavaksi sellaiselta rekisteröidyltä yhdistykseltä, jonka toimialaan kuuluu kulttuuriperinnön vaaliminen tai rakennetun ympäristön laatuun vaikuttaminen. Valitusoikeuden rajaaminen heikentää ympäristöperusoikeuden toteutumista. Århusin yleissopimus turvaa järjestöjen muutoksenhakuoikeuden. Sopimuksen 9 (2)

artiklan mukaan valitusoikeus määritellään sen tavoitteen mukaisesti, että yleisölle, jota asia koskee, annetaan laaja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus.

Kainuun ELY-keskus huomauttaa, että valitusoikeuden rajoittaminen ehdotetulla tavalla voi johtaa rakennusperintölain mukaisten rakennussuojeluesitysten määrän kasvamiseen. Tällöin vaikutukset ovat päinvastaiset lakiesityksen tavoitteisiin nähden, kun asia siirtyy toiseen viranomaismenettelyyn valitusmahdollisuuksineen.

Lakiesityksen mukainen viranomaisten ja kansalaisten osallistumis- ja muutoksenhakuoikeuden kaventaminen hankaloittaa myös ilmastokysymysten huomioon ottamista.

2. Esityksen mukaan Ilmastaselvityksessä tulisi raportoida uuden rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki. Asetusvalmistelun helpottamista varten kysymme, tulisiko näkemyksesi mukaan vähähiilisyysarviointi tehdä rakennukselle sekä rakennuspaikalle (rakennuspaikalla tarkoitetaan mm. rakennuksen perustuksia), vaikka hiilijalanjäljen raja-arvot on suunniteltu koskevan vain rakennusta?

Vastaus:

A: Ilmastaselvityksen tulisi sisältää vain rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki

B: Ilmastaselvityksen tulisi sisältää rakennuksen sekä rakennuspaikan hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki

B

3. Minkälaisia taloudellisia vaikutuksia arvioit esitetyillä muutoksilla olevan edustamasi tahon kannalta?

ELY-keskuksilla on muiden tehtävien ohella rajallinen määrä resurssia käytettävissä kulttuuriympäristöjen hoitoon. Valitusoikeuden kaventaminen voi johtaa rakennussuojeluesitysten määrän kasvuun.

4. Kommenteja alueidenkäyttölain 57, 188 a ja 197 §:stä

-

5. Kommenteja ympäristönsuojelulain 156 b §:stä

-

6. Kommenteja laista viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympärisövaikutusten arvioinnista annetun lain 7 §:n muuttamisesta

-

Kainuun ELY